

Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) i December Maaned 1867. Der burde som sagt være et saadant personligt Tillæg, ved hvis Fordeling der netop kunde tages Hensyn til den Trosskab, hvormed den Vedkommende vøgtede sin Gjerning. Viste han ikke Trosskab, vilde efter den stigende aandelige Trang, der er tilstede, Folgen være, at der dannedes Frimenigheder, eller at der fandt Udtrædelse Sted, og saa mener jeg, at det personlige Tillæg burde komme Frimenigheden tilgode, eller at den vedkommende Præst, naar f. Ex. Udtrædelsen var betydeligere og efter en noget større Maalestok, skulde lide et Afdrag i sine Indtægter, der kunde komme Frimenigheden tilgode. Dette Hensyn tages ikke i mindste Maade, men et Lovforslag, der virkelig skal være et Fremskridt, maatte absolut tage dette Hensyn. Jeg troer saaledes at have nævnt de vigtigste Hensyn, der burde tages i det Lovforslag, der skulde have et virkelig Fremskridt tilfølge, Trosskab mod Præstens ansvarfulde Gjerning, Trosskab mod hans Eger og Trosskab mod det Folk, han er sat til at virke iblandt. Disse Hensyn finder jeg i alt Fald meget ufyldstgjørende tilfredsstillende i det foreliggende Forslag. Vi have, som det jo allerede er nævnt, haft forskellige Lovforslag angaaende dette Forholds Ordning, men det, vi nu have her, forekommer mig næsten at være det daarlignste, vi have haft. Selv det Lovforslag, der den 9de Octbr. 1861 blev forelagt i Landstinget af Biskop Monrad, var i mange Maader bedre; det fyldestgjorde i alt Fald een Fordring, idet det lod en større Classification af Embederne tilstue og tog mere Hensyn til Præstens Alder. Det Forslag, der blev forelagt i 1867—68, fyldestgjør jo nogenledes de Fordringer, jeg har nævnt, og det vil i alt Fald være det, som kan være det meest brugelige Forslag, naar disse Hensyn virkelig skulde fyldestgjøres. Jeg maa være af den Mening, at ethvert Lovforslag, der ikke indbrager Indtægterne i Statskassen og igjen udbetaler Lønningerne derfra, ikke vil kunne fyldestgjøre alle de Hensyn, jeg har nævnt. Hvorledes skulde den Fordeling kunne finde Sted, som jeg har talt om og tænkt mig, naar ikke netop Statskassen

var Mellemmand derved. Man har talt om Forholdet mellem Menigheden og Præsten og om det overmaade smukke Forhold, der var tilstede, naar f. Ex. Tiendeheren kom og betalte Præsten Tienden; men det er vistnok herved meget sandt bemærket, at det venlige Forhold staaer i omvendt Forhold til Tiendepriiserne, og man vil næppe benægte, at Forholdet i Reglen vil være venligt, naar Tiendepriiserne ikke ere altfor høie. Et æret Medlem har ladet sig forstaae med, at man mulig ved at inddrage Tienderne kunde faae Forffjellen mellem det privilegerede og uprivilegerede Hartkorn hævet. Denne Illusion har jeg ikke, jeg troer ikke, at det vil finde Sted. Jeg deler ikke den Mening eller Opfattelse, som siger, at Tienden er en Afgift, der ligesom enhver anden Afgift engang er bleven lagt paa Eiendommene, og det er tilfældigt, at Staten er kommen til at anvende den til aandelige Formaal; jeg troer tværtimod, at Tienden, ifølge sin Oprindelse, er bestemt alene til Fremme af Gudsdykkelsen. Der kan ingen Tvivl være om, at Tienden er paalagt, fordi man har anseet hele Folket for kristeligt, og derfor har meent, at det kristelige Folk, der behøvede denne Jord, skulde, for at faae den rette kristelige Betjening, ogsaa svare Noget af Jorden. Dette er aabenbart Oprindelsen, og det har staaet og vil for Alle, der ikke tænke abstract, men praktisk, altid staae saaledes, at Tienden er Noget, der ydes for Gudsdykkelsen. Paa den anden Side er den Forffjell, at Nogle svare Tiende og Andre ikke, ikke let at faae hævet, men naar Tienden gik ind i Statskassen, vilde Maalet dog engang kunne naaes. Vi ere jo komne til Indtægtsstat, og denne kan maaskee med Tiden fremkalde den rette Udjevning, blive en Afløsning af Gammelstatten og maaskee tilsidst ogsaa en Afløsning af alle de andre Statter. Saa Fald vil den virke udjevnenende, idet den vil falde mindre haardt paa dem, der have Tiende at svare, idet de jo allerede derved have en Afgift, der maa komme i Betragtning ved Ansættelsen til Indkomststat. Jeg troer ikke, at vi ved at lade Tienden gaae ind i Statskassen ville blive Forffjellen imellem privilegeret og uprivilegeret Hartkorn quit, thi i den Henseende